

APEL
do
Pana Premiera Mateusza Morawieckiego
oraz **Pana Ministra Rozwoju i Technologii Waldemara Budy**

Apelujemy i wzywamy do podjęcia pilnych prac mających na celu niezwłoczne opracowanie oraz uruchomienie programu rządowego rekompensującego wysoki koszt zakupu węgla kamiennego w 2022 r. oraz 2023 r. przez uprawnionych przedsiębiorców należących do branż uzależnionych energetycznie od tego rodzaju paliwa oraz dotkniętych skutkami kryzysu wywołanego wojną w Ukrainie

I.

Branża produkcji ceramicznych materiałów budowlanych w Polsce to sektor zajmujący się wytwarzaniem materiałów murowych z glin ceramicznych oraz materiałów pochodnych, szerokiej gamy wyrobów klinkierowych, a także dachówek ceramicznych oraz wyrobów uzupełniających galanterię dachową ceramiczną.

W 2022 r. sektor producentów ceramicznych materiałów budowlanych tworzony był przez maksymalnie **60** pracujących małych zakładów (potocznie nazywanych cegielniami) o dobowej zdolności produkcji nie przekraczającej najczęściej 50 Mg wyrobów gotowych oraz ok. **30** nowoczesnych dużych zakładów o dobowej zdolności produkcyjnej przekraczającej zazwyczaj 100 Mg wyrobów.

Sektor produkcji ceramicznych materiałów budowlanych jest znaczącym odbiorcą węgla kamiennego jako paliwa stosowanego w podstawowym procesie produkcyjnym. W grupie małych zakładów ceramicznych w blisko 100% przypadków węgiel stanowi jedyne źródło wytwarzania energii cieplnej na potrzeby procesu wypalania produkowanych wyrobów. Wiąże się to bezpośrednio z rodzajem stosowanej technologii. W grupie dużych zakładów występuje większe zróżnicowanie co do rodzajów stosowanych paliw, jednak węgiel kamienny jest stosowany także w znaczącej liczbie zakładów.

II.

Rok 2022 przyniósł dla całej światowej gospodarki potężny kryzys gospodarczy. Branża produkcji materiałów budowlanych podobnie jak cały sektor budowlany jeszcze przed wybuchem wojny w Ukrainie odczuwała narastające trudności na rynku. Jednak w 2022 r. dostała się w objęcia zapaści, która się pogłębiła i trwa nadal. Skalę i rozmiar tych trudności obrazują następujące dane:

ilość kredytów mieszkaniowych udzielonych w 2022 r. w porównaniu z 2021 r.	- 50%
szacowana ilość kredytów mieszkaniowych udzielonych w 2023 r. w porównaniu z 2022 r.	- 38%
szacowana ilość kredytów mieszkaniowych udzielonych w 2023 r. w porównaniu z 2021 r.	- 70%
liczba sprzedanych w 2022 r. nowych mieszkań w porównaniu do 2021 r.	- 38%
liczba rozpoczętych budów w okresie styczeń do listopada 2022 r. w porównaniu z tym samym okresem 2021 r.	- 29,5%
liczba uzyskanych pozwoleń na budowę nowych mieszkań w I kwartale 2023 r. w porównaniu z I kwartałem 2022 r.	- 33%
liczba rozpoczętych budów nowych mieszkań w I kwartale 2023 r. w porównaniu z I kwartałem 2022 r.	- 22,5%
poziom wskaźnika PMI dla polskiej gospodarki w kwietniu 2023 r.	46,6 pkt
poziom inflacji CPI na koniec kwietnia 2023 r.	14,7 %

powyższe w oparciu o dane Biura Informacji Kredytowej, Polskiego Związku Firm Deweloperskich oraz GUS.

Na tle fatalnych wręcz danych z rynku budowlanego sytuacja producentów ceramicznych materiałów budowlanych w ostatnich kilkunastu miesiącach prezentuje się równie katastrofalnie:

przychód netto małych producentów ceramicznych materiałów budowlanych ze sprzedaży wyrobów w I kwartale 2023 r. w porównaniu z I kwartałem 2022 r.	- 48,7%
średni wzrost kosztu netto zakupu węgla kamiennego w 2022 r. w grupie małych zakładów ceramicznych w stosunku do roku 2021	+ 207%
średni wzrost kosztu netto zakupu energii elektrycznej oraz węgla w 2022 r. w relacji do przychodu netto ze sprzedaży produkcji w stosunku do roku 2021	+ 108%
średni udział kosztu netto zakupu węgla w przychodzie netto ze sprzedaży produkcji w grupie małych zakładów ceramicznych w 2022 r.	33,61%
średni udział kosztów netto zakupu energii elektrycznej oraz węgla w przychodzie netto ze sprzedaży produkcji w grupie małych zakładów ceramicznych w 2022 r.	40%
wzrost cen produkowanych wyrobów na koniec I kwartału 2023 r. w stosunku do roku 2021 (w zależności od asortymentu)	10 – 50%

w oparciu o dane z badania własnego w gonie członków organizacji.

Aktualnie rynek materiałów budowlanych jest w dużym zastoju, z nadpodażą materiałów oraz z niską płynnością finansową, szczególnie w grupie najmniejszych podmiotów.

III.

W związku z drastycznym wzrostem kosztów zakupu nośników energii w 2022 r. w ramach działań osłonowych Rząd przygotował i wdrożył szereg strategii. Objęły one jednak w głównej mierze odbiorców indywidualnych, podmioty wrażliwe oraz wymagające szczególnej ochrony z uwagi na ich znaczenie lub realizowaną działalność. Działania te skoncentrowały się przede wszystkim na energii elektrycznej oraz na gazie ziemnym jako źródłach energii. Z tego względu małe zakłady ceramiczne nie były beneficjentami tego wsparcia lub skorzystały na tej pomocy w niewielkim stopniu.

Rządowy program wsparcia dla przemysłu energochłonnego w zakresie rekompensaty wysokich cen zakupu gazu ziemnego i energii elektrycznej choć adresowany także do przedsiębiorców z sektora MSP oraz obejmujący branżę producentów ceramicznych materiałów budowlanych również nie przyniósł małym przedsiębiorcom z tej branży realnego wsparcia. W rzeczywistości uczynił beneficjentami największe podmioty. Spośród przedstawicieli branży ceramicznej prowadzących działalność pod kodem PKD 23.32 beneficjentami wsparcia zostało zaledwie 15 podmiotów na 208 uwzględnionych w programie. Tylko **3 zakłady** należące do branży ceramicznej i będące beneficjentami wsparcia mają status MSP, zaś pozostałe to największe instalacje.

Węgiel kamienny jako najbardziej powszechnie stosowany nośnik energii w krajowych warunkach został objęty wsparciem wyłącznie w odniesieniu do grup uprzywilejowanych, natomiast przedsiębiorcy w tym zakresie zostali całkowicie pominięci. A wskazać należy, że w przypadku małych producentów ceramicznych materiałów budowlanych koszty poniesione na zakup węgla kamiennego jako źródła energii znacznie przekroczyły w 2022 r. koszty zakupu energii elektrycznej jednocześnie drastycznie zwiększając wcześniejszą stosunkowo niedużą dysproporcję pomiędzy kosztami zakupu energii elektrycznej a kosztami zakupu węgla kamiennego.

W oparciu o badanie własne pozyskane wśród członków organizacji wiemy, iż w 2022 r. mali producenci ceramicznych materiałów budowlanych (podmioty zatrudniające do 50 osób) na zakup w/w nośników energii ponieśli następujące koszty:

- na zakup węgla kamiennego min. 40 mln PLN, średnio na zakład 730 tys. PLN,
- na zakup energii elektrycznej min. 8,3 mln PLN, średnio na zakład niecałe 139 tys. PLN.

IV.

Uwzględniając powyżej przedstawione okoliczności, a także mając na względzie fakt, że w dalszym ciągu utrzymują się relatywnie wysokie ceny zakupu każdego rodzaju węgla kamiennego

wzywamy do wdrożenia programu rekompensat związanego z wysokimi cenami zakupu tego paliwa w latach 2022 – 2023 z perspektywą objęcia programem także roku 2024.

Program powinien zostać oparty na zasadach zbliżonych lub tożsamy z realizowanym aktualnie oraz projektowanym na bieżący rok programem rządowym pn. „Pomoc dla przemysłu energochłonnego związana z cenami gazu ziemnego i energii elektrycznej”.

Przedmiotem wsparcia w ramach postulowanego programu powinno być zrekompensowanie w ramach bezzwrotnych dotacji wysokiego kosztu zakupu węgla kamiennego w roku 2022 oraz w roku 2023 z perspektywą objęcia wsparciem – jak wyżej wskazano – także roku 2024, zaś beneficjentami powinny być podmioty, które w roku 2022 oraz w roku 2023 poniosły oraz poniosą wysokie koszty zakupu węgla kamiennego na potrzeby realizacji prowadzonej podstawowej działalności produkcyjnej oraz spełniają w okresie ubiegania się o pomoc kryterium zakładu (podmiotu) energochłonnego zdefiniowanego w programie.

Główne założenia postulowanego programu powinny zostać określone następująco:

1. program powinien być programem rządowym,
2. okres objęty rekompensatami – lata 2022 i 2023 z perspektywą objęcia roku 2024,
3. forma wsparcia – bezzwrotna dotacja,
4. przedmiot programu – pomoc dla uprawionych podmiotów w związku z wysokimi cenami zakupu węgla kamiennego,
5. beneficjenci programu – podmioty wykorzystujące wyroby węglowe na potrzeby realizacji uprawionej do wsparcia działalności gospodarczej, u których:
  - udział kosztu zakupu węgla w wartości produkcji sprzedanej w okresie referencyjnym wyniósł nie mniej niż 3%,
  - udział kosztu zakupu węgla w wartości produkcji sprzedanej w okresie wnioskowanym wyniósł nie mniej niż 6%,
  - w ostatnim zamkniętym roku obrotowym prowadził przeważającą działalność, rozumianą jako osiągnięcie łącznie co najmniej 50% wartości produkcji sprzedanej, w jednej lub wielu podklasach PKD, zawierających się w sekcjach A, B lub C,
6. okres referencyjny – okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2021 r.,
7. okres wnioskowany:
  - pierwszy okres wnioskowany - okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2022 r.,
  - drugi okres wnioskowany – okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2023 r.,

- trzeci okres wnioskowany - okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2024 r. (opcjonalnie),
8. wyłączenia z programu oraz pozostałe warunki jak w programie rządowym pn. „Pomoc dla przemysłu energochłonnego związana z cenami gazu ziemnego i energii elektrycznej”,
9. postulowany sposób obliczenia wysokości kosztów kwalifikowanych wg następującej reguły:

Koszty kwalifikowane = [średnia cena netto węgla zakupionego w danym okresie wnioskowanym w wartości netto (bez uwzględnienia podatku akcyzowego oraz kosztów jego transportu) – 1,5 x średnia cena netto węgla zakupionego w 2021 r. (okres referencyjny) w wartości netto (bez uwzględnienia podatku akcyzowego oraz kosztów jego transportu)]
 * ilość węgla zakupionego i zużytego przez wnioskodawcę w poszczególnych miesiącach danego okresu wnioskowanego

10. przyznanie pomocy w ramach postulowanego programu jako pomocy de minimis zgodnie z pkt 2.1. Ograniczone kwoty pomocy Komunikatu Komisji Europejskiej Tymczasowe kryzysowe ramy środków pomocy państwa w celu wsparcia gospodarki po agresji Rosji na Ukrainę (2022/C 426/01),

11. przyjęcie warunku, iż maksymalny próg intensywności pomocy w ramach programu ograniczony jest do 50% poniesionego kosztu kwalifikowanego wyliczonego zgodnie z zasadą zaproponowaną w pkt 9,

12. uwzględnienie zasad rozliczenia beneficjenta programu tożsamy z obowiązującymi w rządowym programie pn. „Pomoc dla przemysłu energochłonnego związana z cenami gazu ziemnego i energii elektrycznej w 2022 r.”.

Uwzględniając proponowane wyżej kryteria potencjalnymi beneficjentami programu będą mogli zostać przedsiębiorcy z następujących branż:

Wariant 1

podmioty prowadzące przeważającą działalność w jednej lub wielu podklasach PKD, zawierających się w sekcjach B lub C:

- branża produkcji wyrobów ceramicznych prowadząca działalność pod kodem 23.32 oraz w części pod kodem 23.20,

Wariant 2

podmioty prowadzące przeważającą działalność w jednej lub wielu podklasach PKD, zawierających się w sekcjach A, B lub C:

- branża produkcji wyrobów ceramicznych za pomocą wypalania oraz w części ogniotrwałych,
- branża produkcji wyrobów silikatowych oraz z betonu komórkowego,
- branża producentów rolnych zajmująca się prowadzeniem profesjonalnych upraw pod osłonami,
- branża hodowlana (głównie kurniki i trzoda chlewna).

Postuluje się przyjęcie wariantu 2. Szacowana maksymalna liczba beneficjentów w tym wariantcie może wynieść ok. 900 podmiotów.

V.

Szacowane koszty realizacji programu w wariantcie 2 nie powinny przekroczyć kwoty:

- **390 - 500 mln PLN** w odniesieniu do rekompensat kosztów zakupu węgla kamiennego za rok 2022,
- **350 mln PLN** w odniesieniu do rekompensat kosztów zakupu węgla kamiennego za rok 2023 (uwzględniając spadek średnich cen węgla w bieżącym roku, ale mimo to nadal znacznie wyższy koszt zakupu niż w 2021 r.),
- **300 mln PLN** w odniesieniu do ewentualnych rekompensat kosztów zakupu węgla kamiennego za rok 2024.

Łączy szacowany koszt programu (budżet) rekompensat kosztów zakupu węgla w latach 2022 – 2024 nie powinien przekroczyć **1,15 mld PLN**.

Szacunki te oparte zostały o następującą przyjęto intensywność wsparcia dla poszczególnych branż w zakresie dofinansowania za rok 2022:

L.p.	Branża	Liczba podmiotów [szt.]	Średnie zużycie [Mg/rok]	Łączę zużycie branży [Mg]	Średnia cena zakupu netto [PLN/Mg]	Łączny koszt zakupu [mln PLN]	Koszt wsparcia dla branży zgodnie z proponowanymi kryteriami [mln PLN]
1.	Wyroby ceramiczne – małe i średnie zakłady	60	424	25.440	1570,54	39,95	10,22
2.	Wyroby ceramiczne – duże zakłady	20*	2950	59.000	1220,00	71,98	13,87
3.	Wyroby ceramiczne – silikaty i beton komórkowy	30*	3000***	90.000	1220,00	109,80	22,12***
4.	Rolnicza	400****	2000****	800.000	1220,00	976,00	240,00***
5.	Hodowlana	300****	1000***	300.000	1220,00	366,00	88,50***
6.	Inne*****	100	500	50.000	1570,54	78,52	16,00
		910		1.124.440		1642,25	390,71

* szacowana liczba zakładów zużywających węgiel,

** szacunek na podstawie cząstkowych danych,

*** szacunek,

**** szacowana liczba podmiotów zużywających węgiel w branży; według danych Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej zawartych w opracowaniu „Rynek owoców i warzyw – Stan i perspektywy” Grudzień 2020 produkcja warzyw pod osłonami w 2020 r. zajmowała 5615 ha, natomiast zgodnie z danymi podawanymi przez różne źródła na 1 ha upraw pod osłonami zużywane jest od 40 do nawet 500 Mg węgla,

***** według danych Ministerstwa Rolnictwa w 2022 r. pod nadzorem PIW funkcjonowało 3108 podmiotów prowadzących wielkotowarowe farmy świń, przemysłowe farmy drobiu oraz gospodarstwa hodowli zwierząt futerkowych, przy czym obecnie w większości tego typu obiektów stosuje się nowoczesne systemy ogrzewania nie korzystające z węgla,

***** ewentualna rezerwa na podmioty nieuwzględnione w niniejszym apelu, które także mogą spełniać kryteria programu i powinny zostać ujęte w jego założeniach.

Uwzględniając postulowane kryteria mały zakład ceramiczny otrzymałby pomoc za 2022 r. w średniej wartości **ok. 170 tys. PLN**, natomiast duże zakłady ceramiczne otrzymałyby pomoc związaną z poniesionymi wysokimi kosztami zakupu węgla w 2022 r. na średnim poziomie **ok. 690 tys. PLN**.

Realnie średni poziom intensywności pomocy w ramach programu zgodnie z proponowanymi założeniami wyniósłby na poziomie niecałych 35%, zaś dla instalacji z branży produkcji ceramicznych materiałów budowlanych na poziomie **21,5%** przy wyższym stopniu pewności danych.

VI.

Postulowane w niniejszym apelu działanie jest bardzo ważne, szczególnie dla najmniejszych przedsiębiorców, którzy wskutek drastycznych wzrostów cen węgla w ubiegłym roku ponieśli ogromne koszty, które nie zostały dotąd zrekomensowane ani przez rynek z uwagi na trwający kryzys i panujące na nim ograniczenia, ani też przez pomoc i wsparcie Państwa, jak miało to miejsce w przypadku wielu innych źródeł energii oraz innych podmiotów. Dla tych najmniejszych przedsiębiorców wnioskowana pomoc niejednokrotnie ma strategiczne znaczenie, dlatego nie możemy pozostać wobec tych potrzeb bierni.

Szanowny Panie Premierze. Szanowny Panie Ministrze.

W przestrzeni publicznej występuje swoisty rozdźwięk jeżeli chodzi o węgiel kamienny. Wszyscy, łącznie z przedstawicielami klasy politycznej, wyrażają zadowolenie i satysfakcję z faktu, że nasz kraj spoczywa na wciąż okazałych pokładach tego paliwa, które w obliczu aktualnego kryzysu są traktowane jako wyraz gwarancji naszego narodowego bezpieczeństwa energetycznego. W ubiegłym roku – co jest zrozumiałe – wiele energii i wysiłku zostało przez Rząd poświęcone, aby zapewnić uzupełnienie niedoborów węgla i wesprzeć najbardziej zagrożonych jego brakiem – przede wszystkim odbiorców indywidualnych oraz podmioty wrażliwe. Nie oszczędzono także wysiłku i funduszy, aby tym grupom rekompensować wysoki koszt nabycia węgla. Z drugiej zaś strony w odniesieniu do odbiorców przemysłowych węgla, w szczególności producentów wszelkiego rodzaju dóbr, stosowane jest niezrozumiałe podejście, w ramach którego niezręcznie jest poruszać temat węgla jako paliwa nieekologicznego, będącego na cenzurowanym, po przeciwnej stronie do promowanych paliw z obszaru zielonej energii. Nie może być zgody na taką dwoistość i nierówność podejścia. **Przemysł, który historycznie oraz technologicznie od dziesięcioleci stosuje węgiel i niejako jest na niego skazany także potrzebuje wsparcia polskiego Rządu w tym niezwykle trudnym czasie i nie ma prawa zachodzić w tym obszarze jakakolwiek dyskryminacja.** Dotąd przedsiębiorcy stosujący w warunkach przemysłowych węgiel byli pozostawieni sami sobie.

Oczekujemy zatem odwagi oraz zdecydowanych działań w interesie zarówno wymienionych w naszym apelu branż, jak i tak naprawdę w interesie polskiej gospodarki.

Deklarujemy jako organizacja gotowość do wsparcia w każdym merytorycznym zakresie prac mających na celu przygotowanie i wdrożenie postulowanego programu. Nie wyobrażamy sobie także zignorowania pilnych potrzeb najsłabszych przedstawicieli branży, która jest jedną z ważniejszych dla polskiej gospodarki. W aktualnej sytuacji to właśnie najmniejsi przedstawiciele branży budowlanej pilnie oczekują na to wsparcie. Liczymy, iż Rząd nie zamknie oczu i nie odwróci głowy od tej potrzeby.

Z poważaniem:

PREZES
Inż. Andrzej Rej